

N49796 - 98531

Byfunn fra felt FW – Folkebibliotekstomten, Kjøpmannsgata 20-26. (TA 1973/1) Gbnr. 401/285, Trondheim kommune, Trøndelag.

Folkebibliotekstomten

Oversikt over delfelt

 Etterreformatorisk kjeller

1:500 10m

Figur 1: Oversikt over delfelt på Folkebibliotekstomten. (Forsåker og Göthberg 1986:9)

Sammendrag gjenstander:

Gjenstand	Antall
Annet organisk materiale	5
Avslag	14
Bakstehelle	98
Banketre	1
Beholder	2
Beltebeslag	1
Beslag	4
Bjelle	1
Bolle	13
Bolt	2
Bor	1
Brent leire	22
Brikke	1
Brodd	1
Bryne	66
Bygningsdel	11
Bygningsstein	46
Bøtte	45
Bånd	1
Båtdel	1
Dekorelement	3
Digel	1
Drikkeglass	1
Emne	4
Fat	27
Figur	2
Fil	1
Fingerbøl	6
Flaske	18
Flis	26
Fottøy	320
Fragment	211
Garnfløtt	4
Gevir	10
Hank	3
Hegd	1
Helle	1
Hengsel	2
Hestesko	1
Hjul	3

Gjenstand	Antall
Horn	62
Håndtak	14
Islegg	7
Kakkell	1
Kam	28
Kanne	11
Kar	115
Karaffel	7
Kile	5
Kiste	9
Kjerne	1
Klave	1
Klesplagg	1
Klosse	1
Klubbe	1
Knagg	2
Knapp	2
Knevel	1
Kniv	7
Knoll	2
Kopp	1
Kork	8
Krampe	3
Krok	6
Krukke	2
Krus	2
Kule	1
Kutt	132
Kvernstein	1
Lampe	3
Leirkar	1167
Leirklining	2
Leketøy	1
Linse	1
Lokk	22
Lysestake	1
Lås	3
Morter	2
Mynt	16
Nagle	200
Nøkkel	1

Gjenstand	Antall
Nøstepinne	1
Nøtt	6
Nål	35
Osteologisk materiale	671
Perle	14
Pigg	1
Pinne	17
Pinsett	1
Pipe	17
Pipehode	3
Pipestilk	70
Planke	2
Plate	5
Plugg	106
Potte	9
Produksjonsavfall	123
Prøve	422
Pølsepinne	32
Rake	1
Rem	3
Ring	4
Runepinne	4
Sepulkralstein	1
Skaft	4
Skive	20
Skje	10
Skjell	83
Skål	3
Slagg	98
Sleiv	1
Slipestein	2
Slire	4
Smykke	1
Smykkestein	2
Sneglehus	2
Snor	1
Spade	3
Spann	1
Spatel	5
Spenne	2
Spiker	58

Gjenstand	Antall
Spillebrett	1
Spillebrikke	22
Spinnehjul	27
Spuns	2
Stang	1
Staur	1
Stav	4
Stein	11
Stekespidd	5
Stempel	1
Stift	1
Stokk	3
Stol	1
Støpeform	1

Gjenstand	Antall
Sylær	2
Søkke	8
Sømglatter	1
Tau	9
Tekstil	58
Tellepinne	2
Terning	3
Tetning	1
Trau	2
Tråd	1
Trådjern	2
Trinse	
Tvare	1
Tyngde	1

Gjenstand	Antall
Tønne	36
Ukjent	3
Vekt	251
Vektlodd	1
Vevlodd	8
Vevskyttel	18
Vevsverd	2
Vidje	7
Vindusglass	1
Øks	34
Øse	1
Årelatingsbile	2

Sammendrag materiale:

Materiale	Antall
Bark	1
Bein	1051
Bein/horn	4
Bein/jern	3
Bein/skjell	5
Bein/tann	1
Bein/ukjent	2
Bergart	289
Bergart/jaspis	1
Bergart/tre	1
Bly	4
Bly/kobberlegering	1
Bly/ukjent	3
Bly/ukjent/kobberlegering	2
Botanisk materiale	13
Bronse/ukjent	4
Flint	75
Gevir	2
Gevir/bein	28
Gevir/bein/horn	1
Glass	127
Glass/slagg	6

Materiale	Antall
Glimmer	1
Gull	2
Horn	60
Jaspis	1
Jern	9
Jern/slagg	2
Jern/tre	1
Jern/ukjent	2
Jord	55
Jord/leire	1
Keramikk	1348
Kleber	127
Kobber/ukjent	8
Kobberlegering	5
Kork	8
Lær	572
Lær/tekstil	1
Leire	19
Messing	1
Nøtteskall	9
Organisk materiale	11
Organisk materiale/skjell	40

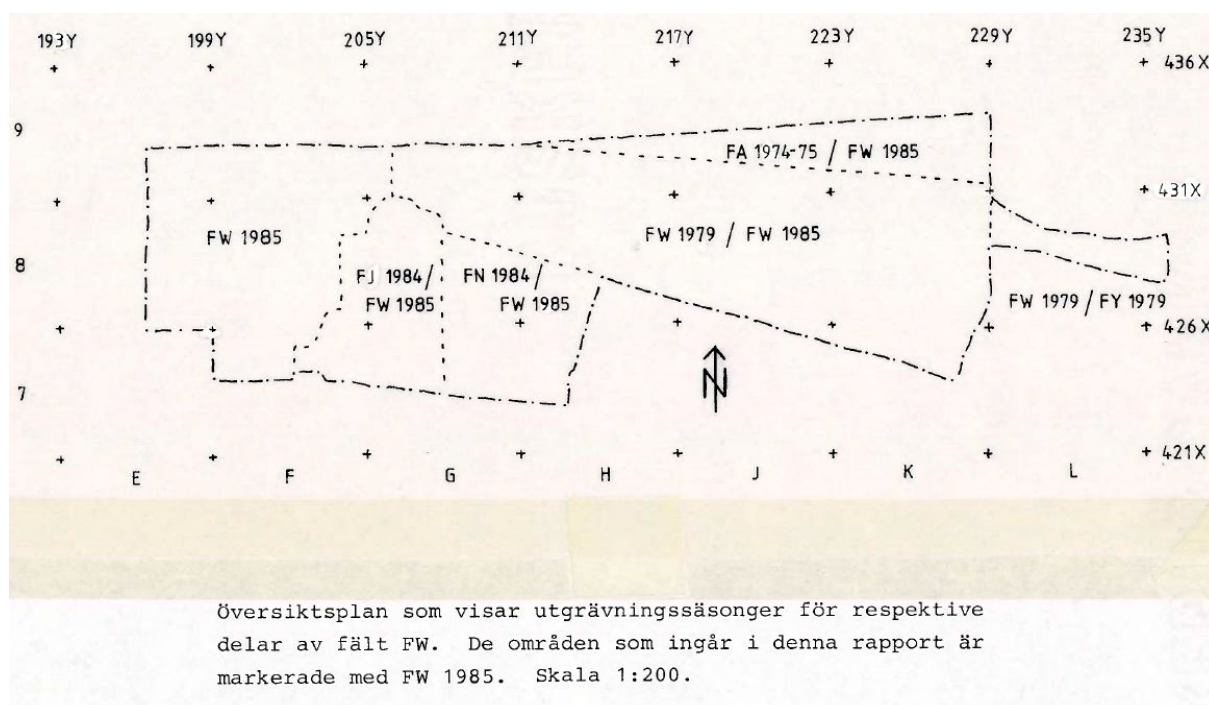
Materiale	Antall
Pimpstein	1
Pipeleire	1
Skifer	1
Skjell	69
Slagg	79
Tann	1
Tegl	66
Tekstil	66
Tre	523
Tre/bly/jern	1
Trekull	1
Ukjent	448
Ukjent/kobberlegering	34
Ukjent/kobberlegering/tre	1
Ukjent/slagg	7
Ukjent/sølv	4
Ukjent/tre	7
Ukjent/tre/kobberlegering	1
Ull	1

Funnomstendigheter:

F. ved arkeologiske undersøkelser på Folkebibliotekstomten, delfelt FW i 1979 og 1985 (samt 1984 – under betegnelsene FJ og FN).

I 1979 ble omtrent 100m² gravd ut under betegnelsen FW. Dette året inneholdt feltet også rutene L8 og M8 i øst, men disse rutene ble etter hvert overført til delfelt FY. I 1984 ble feltene FJ og FN undersøkt, men de nordligste delene av disse feltene ble senere også overført til felt FW.

I 1985 inkluderte FW de nordlige delene av tidligere FJ og FN, det opprinnelige felt FW (fra 1979), et trekantformet område i nordøst (tidligere FA), samt et tidligere ikke undersøkt område i vest. Feltet ble dette året gravd ut som ett undersøkelsesområde, men det oppsto problemer med bemanning og tid. Feltet ble dermed ikke gravd ned til steril grunn, og det ble gravd for det meste med krafse og hakke. For å forsøke og undersøke funnmateriale som ellers ikke ble fanget opp, ble det gravd 4 prøveruter som målte 0,5m x 0,5m hvor massene ble vannsåddet. Kun én av disse rutene rakk ned til steril grunn.

Figur 2: Oversiktskart over delfelt FW, hentet fra Forsåker og Göthberg 1986:158.

På feltet ble det funnet bygninger, terrasser, passasjer samt en kirkegård i sør. I fase 1 ble det påvist stolpehull, samt gjenstandsmateriale som indikerer at området har vært bebodd. I fase 2 ble det anlagt terrasser som fulgte tomtegrenser og orienteringen i bebyggelsen – vestsørvest/ østnordøst. Disse tomtegrensene var synlige helt til fase 4. I fase 5 ble en nordlig passasje og bebyggelse forskjøvet mot sør. I fase 6 ble det funnet bebyggelse som lå plassert tilsvarende fase 3 og 4.

I fase 7 ble kirkegården i sør utvidet mot nord, og bebyggelsen nord for kirkegården ble utvidet. Denne nye sørligste grensen av bebyggelse, mellom bygninger og kirkegård, ble påvist helt til fase 11 I. I fase 11 II ble kirkegården ekspandert enda lengre mot nord. I fase 11 skjedde også en stor omorganisering av bebyggelsesmønsteret i området (Forsåker og Göthberg 1986).

Delfeltet ble delt inn i 14 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Forsåker og Göthberg 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Stratigrafi og faseinndeling:

Delfeltet ble delt inn i 14 stratigrafiske faser, basert på observerte endringer i konstruksjonsmønstre (Forsåker og Göthberg 1986). Den senere stratigrafiske analysen for Folkebibliotekstomten grupperte alle delfeltene i 12 hovedfaser (Christophersen et.al. 1988:48), som i 1994 ble korrelert med absolutte dateringer for de respektive fasene fra 900-tallet til etter 1600 (Christophersen og Nordeide 1994). De absolutte fasedateringene for baseres på dendrokronologi, myntfunn, sko, keramikk og C14-dateringer.

Delfeltfaser felt FW/FJ (Forsåker og Göthberg 1986)	Hovedfaser (Christophersen et.al. 1986:48)	Datering e.Kr. (Christophersen og Nordeide 1994)
14,13,12	12	1600-
11 II, 11 I	11	1500-tallet
10	10	1325-1500
9	9	1275-1325
8 II, 8 I	8	1225-1275
7, 6 II, 6 I	7	1175-1225
5	6	1150-1175
4 III	5	1100-1150
4 II, 4 I	4	1050-1100
3	3	1025-1050
2 II, 2 I	2	-1025
1	1	900-tallet

Tabell 1: Faseinndelinger og kronologi, jfr. Forsåker og Göthberg 1986, Christophersen et. al 1988:48 og Christophersen og Nordeide 1994

Dateringer:

For Felt FW foreligger 15 dendrokronologiske dateringer:

N-nr.	Datering	Lagnummer
N88894	Ytre årring: 1135 e.Kr.	606
N88895	Ytre årring: 1236 e.Kr.	510
N88900	Ytre årring: 101 e.Kr.	646 IIBC
N88905	Ytre årring: 1049 e.Kr.	682 I
N93611	Ytre årring: 1050 e.Kr.	685 E
N93615	Ytre årring: 1236 e.Kr.	687 A
N94428	Ytre årring: 957 e.Kr.	747 C
N94429	Ytre årring: 1003 e.Kr.	747 E
N94434	Ytre årring: 1021 e.Kr.	759
N94438	Ytre årring: 1022 e.Kr.	755 E
N94444	Ytre årring: 1016 e.Kr.	766 A
N95871	Ytre årring: 1029 e.Kr.	747

Tabell 2: Oversikt over dendrokronologiske dateringer på felt FW:

Følgende mynter fra felt FW har blitt datert:

N-nr.	Datering e.Kr. (Skaare, K. 1989).	Lagnummer
N60613:1	Christian IV (1588-1648 e.Kr.).	22
N60613:2	Christian IV (1588-1648 e.Kr.).	22
N60613:3	Christian IV (1588-1648 e.Kr.).	22
N60613:4	Christian IV (1588-1648 e.Kr.).	22
N60836	Frederik III (1648-1670).	42
N61295	Christian IV (1588-1648).	78
N61495	Christian Albert, hertug (1659-1694).	78
N63402:1	Ca. 1279-1344. Edward I (1272-1307), Edward II (1307-1327) eller Edward III (1327-1377)	133
N63402:2	Ca. 1280-86. Alexander III (1249-1285).	133
N63794	Håkon V (1299-1319).	102
N63932	1677. Christian V (1670-1699).	79
N94418	13. årh. eller senere.	700
N96159	Keiser Konrad II (1024-39) og Erkebiskop Piligrim (1027-36).	764

Tabell 3: Oversikt over daterte mynter på felt FW. (Kilde: Skaare, K. 1989).

Av dokumentasjon fra feltet finnes feltdagbøker, plantegninger i 1:20, profiltegninger i 1:10 og 1:20, lagkort og foto. Det vises også til den stratigrafiske analysen av feltet (Forsåker og Göthberg 1986).

Feltledere: Karin Gjøl Hagen og Inger Sofie Lillestø (1979) og Anna-Lena Forsåker (1985).

Koordinater:

Projeksjon: EU89-UTM; Sone 32, N: 7034354, Ø: 569919.

Funnet av:

Karin Gjøl Hagen og Inger Sofie Lillestø, Anna-Lena Forsåker.

Funnår:

1979,1984,1985

Litteratur:

Christophersen, A. et.al. (1988): Utgravning, kronologi og bebyggelsesutvikling. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (13, del 1). Trondheim: Riksantikvaren.

Christophersen, A. og Nordeide, S.W. (1994): *Kaupangen ved Nidelva: 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på folkebibliotekstomta i Trondheim 1973-1985.* Oslo: Riksantikvaren.

Forsåker, A.L. og Göthberg, H. (1986): Stratigrafisk analyse. Delfelt FJ, FN og FW. *Fortiden i Trondheim bygrunn: Folkebibliotekstomten. Meddelelser* (7). Trondheim: Riksantikvaren.